

Godišnji program rada i razvoja Agencije za 2017.

Ravnatelj Agencije

Želimir Delač, dipl.ing.el.

Zagreb, prosinac 2016.

Kontrola inačice dokumenta

Dokument izdaje:	Upravno vijeće Agencije
Objavio ravnatelj Agencije:	Želimir Delač
Autor:	Želimir Delač
Inačica:	V.02_završna varijanta
Datum:	21. 12. 2016.
Tip dokumenta:	Program rada i razvoja
Status dokumenta:	Završna varijanta

Zapis izmjena

Verzija	Izdavač	Promjene	Raspodjela
0.1	ŽD	Nacrt 01	Članovi Kolegija ASŽ-a
0.2	ŽD	Završna varijanta	www.asz.hr

Predgovor

Ravnatelj Agencije za sigurnost željezničkog prometa (u nastavku: Agencija ili ASŽ) predložio je Upravnom vijeću Agencije ovdje predstavljeni Godišnji program rada i razvoja Agencije za 2017. (u nastavku: Program rada). Program rada usvojen je u sklopu 48. sjednice Upravnog vijeća održane 21. prosinca 2016.

Sukladno članku 14. (stavak 7.) Zakona o sigurnosti i interoperabilnosti željezničkog sustava ("Narodne novine, br. 82/13, 18/15 i 110/15) Upravno vijeće donosi Program rada te nadzire njegovo izvršavanje.

Program rada koji je predstavljen u ovom dokumentu donosi opća načela rada Agencije u narednom periodu te smjernice za njezin razvoj sukladno dugoročnim ciljevima. U tom sklopu utvrđeni su ciljevi i smjernice rada Agencije vezano za razradu i praćenje Starteškog plana nadležnog Ministarstva (Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture – MMPI), ciljevi vezano za suradnju s Agencijom Europske unije za željeznice (engl. European Union Agency for Railways - ERA), prilagodbe vezane za izmjene u EU zakonodavstvu i uvođenje 4. željezničkog paketa, elementi razvoja sustava upravljanja ASŽ-a te ciljevi unapređenja rada u ASŽ-u za 2017. godinu, koje ravnatelj Agencije u svrhu provedbe ovdje utvrđenog Programa rada, razrađuje kroz Akcijski plan za 2017. godinu.

Izvršenje Programa rada uvelike će ovisiti o Financijskom planu i njegovoj realizaciji u 2017. godini.

Ravnatelj Agencije

Želimir Delač, dipl.ing.el.

Sadržaj

Kontrola inačice dokumenta	2
Zapis izmjena	2
Predgovor	3
Kratice.....	5
A. Agencija za sigurnost željezničkog prometa.....	7
B. Vizija, misija i strateška poboljšanja	9
C. Politika poslovanja Agencije	10
D. Elementi razvoja sustava upravljanja ASŽ-a	11
E. Ciljevi unapređenja rada ASŽ-a za 2017.	12
F. Suradnja s Agencijom Europske unije za željeznice i nacionalnim tijelima za sigurnost EU te pripremne aktivnosti u sklopu uvođenja 4. željezničkog paketa EU (The 4 th Railway Package - 4RP).....	15
G. Provedba Strateškog plana Ministarstva mora, prometa i infrastrukture i praćenje poboljšanja rada Agencije	18
H. Nacionalni prioriteti sigurnosti željezničkog sustava	19
I. Zaključak.....	23

Popis slika

Slika 1 - Osnivanje Agencije	7
Slika 2 – Organizacijska struktura Agencije (u skladu s novim Statutom Agencije, na snazi od dana 24. rujna 2015. godine).....	8
Slika 3 – Model formiranja dugoročnih ciljeva i strategije sigurnosti željezničkog sustava.....	9
Slika 4 -Plan uvođenja 4. željezničkog paketa – prema ERA prezentacijama (engl. Road Map for the Transition to the 4 th Railway Package)	16
Slika 5 – Žrtve u željezničkim nesrećama – stanje željezničkih žrtava na milion vlakkm za 2015. (engl. Railway fatalities per miliion train kilometres; podaci na temelju ERA-ine prezentacije održane na 43. Plenarnoj sjednici mreže nacionalnih tijela 15. 11. 2016. u Valenciennes-u (Safety performance preview 2015)).	23

Kratice

4RP	4. željeznički paket / The 4 th Railway Package
4P	Planiraj-provedi-provjeri-poboljšaj / Plan-DO-Check-Act
AIN	Agencija za istraživanje nesreća u zračnom, pomorskom i željezničkom prometu
ASŽ	Agencija za sigurnost željezničkog prometa
APiS	Autorizacija za stavljanje podsustava u rad / Authorisation for placing subsystems in service
AV	Autorizacija vozila / Authorisation of vehicles
SSC	Jedinstveni sustav sigurnosnog potvrđivanja / Single Safety Certification
CSM	Zajedničke sigurnosne metode / Common Safety Methods
COP	Centralni obračun plaća
CST	Zajednički sigurnosni ciljevi / Common Safety Targets
DMS	Sustav za upravljanje zapisima / Document Management System
ERA	Agencija Europske unije za željeznice / engl. European Union Agency for Railways
ECM	Subjekt nadležan za održavanje / Entity in charge of maintenance
IM	Upravitelj infrastrukture / Infrastructure manager
MMPI	Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture
QMS	Sustav upravljanja kvalitetom / Quality Management System
NRV	Nacionalni referentni pokazatelji/ National Reference Values
NSS	Nacionalna strategija sigurnosti željezničkog prometa / National Railway Safety Strategy
NSA	Nacionalna agencija za sigurnost / National Safety Agency
NIB	Nacionalno istražno tijelo / National Investigation Body
NSP	Nacionalna politika sigurnosti željezničkog prometa / National Railway Safety Policy
OSS	Jedinstvena pristupna točka za SSC/VA/ERTMS / One-Stop-Shop
QMS	Sustav upravljanja kvalitetom / Quality Management System
RU	Željeznički prijevoznik / Railway undertaking
SCA	Proces sigurnosnih potvrda, uvjerenja i dozvola / Safety certification and authorisation
SMS	Sustav upravljanja sigurnošću / Safety Management System

SUP	Proces nadzora i inspekcija / Supervision
TAP	Telematske aplikacije za putnički promet / Telematics Applications for Passenger Services
TAF	Telematske aplikacije za teretni promet / Telematics Applications for Freight Services
VA	Autorizacija vozila / Vehicle Authorisation
ZoSI	Zakon o sigurnosti i interoperabilnosti željezničkog sustava
ŽCP	Željezničko-cestovni prijelaz

A. Agencija za sigurnost željezničkog prometa

Agencija je pravna osoba s javnim ovlastima sa sjedištem u Zagrebu. Osnivač Agencije je Republika Hrvatska, a osnivačka prava (u skladu sa ZoSI-om), ostvaruju Vlada Republike Hrvatske (u nastavku: Vlada). Agencija obavlja svoje aktivnosti na temelju javnih ovlasti kao djelatnosti od interesa za Republiku Hrvatsku, a obavlja i druge poslove koji su u skladu s propisima donesenim na temelju nacionalnih zakona i i izravno primjenjivim propisima Europske unije.

Agencija je osnovana na temelju Zakona o Agenciji za sigurnost željezničkog prometa koji je stupio na snagu 1. siječnja 2009. Dana 1. srpnja 2013. godine stupio je na snagu novi Zakon o sigurnosti i interoperabilnosti željezničkog sustava. Danom stupanja na snagu ZoSI-a prestali su važiti: Zakon o sigurnosti u željezničkom prometu i Zakon o Agenciji za sigurnost željezničkog prometa. Agencija je samostalna u obavljanju svoje dužnosti i odgovorna je Vladi.

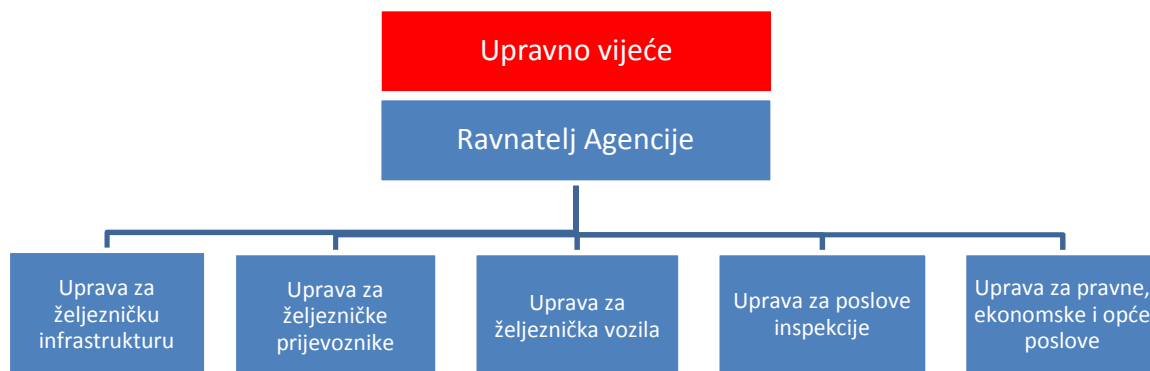

Slika 1 - Osnivanje Agencije

Tijela Agencije su Upravno vijeće i ravnatelj Agencije i oni za svoj rad odgovaraju Vladi. Agencijom upravlja Upravno vijeće koje se sastoji od predsjednika i četiri člana koje imenuje Vlada za razdoblje od pet godina s mogućnošću reizbora.

Čelnik Agencije je ravnatelj, koji predstavlja i zastupa Agenciju, vodi stručni rad Agencije, organizira rad i poslovanje Agencije te obavlja i druge poslove u skladu sa ZoSI-om, Statutom Agencije i organizacijskoj strukturi (slika 2). Ravnatelj obavlja svoju dužnost profesionalno kao zaposlenik Agencije.

U ovom trenutku broj zaposlenih u Agenciji je 16 (zajedno sa ravnateljem), ali s obzirom na plan i sistematizaciju broj zaposlenih bi trebao biti 31.

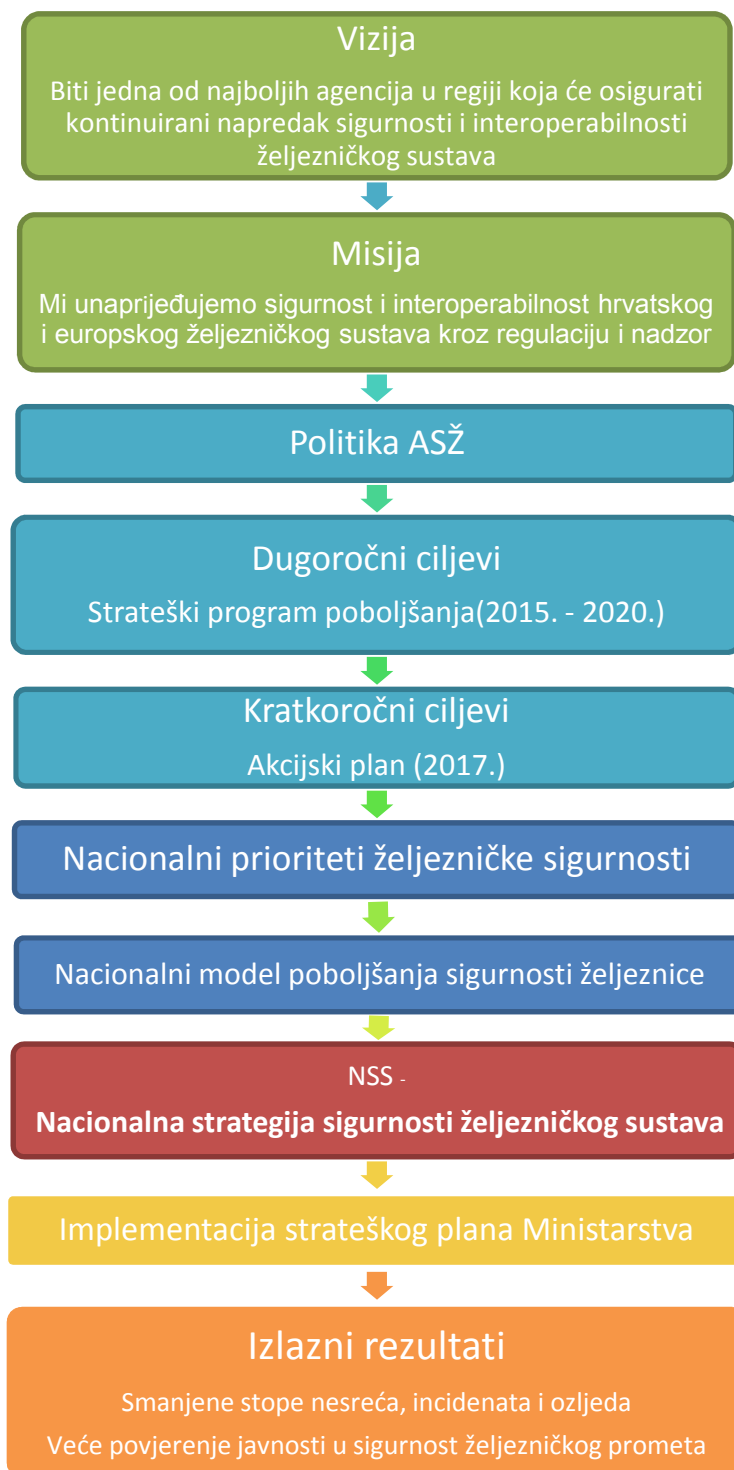
Slika 2 – Organizacijska struktura Agencije (u skladu s novim Statutom Agencije, na snazi od dana 24. rujna 2015. godine)

Statut uže određuje organizaciju, nadležnosti i odluke tijela Agencije te uređuje druga pitanja od značaja za obavljanje djelatnosti i poslovanje Agencije.

Rješenjem Vlade od 11. veljače 2015. gospodin Želimir Delač imenovan je novim ravnateljem Agencije ("Narodne novine", br. 18/2015, 18. veljače 2015.). U isto vrijeme bivši ravnatelji gospodin Vladimir Habuš je razriješen dužnosti (čiji je mandat istekao, zbog odlaska u mirovinu).

B. Vizija, misija i strateška poboljšanja

Slika 3 – Model formiranja dugoročnih ciljeva i strategije sigurnosti željezničkog sustava

C. Politika poslovanja Agencije

Naša vizija je biti vodeća sigurnosna agencije u regiji, koja osigurava kontinuirani napredak sigurnosti i interoperabilnosti željezničkog sustava.

Naša misija je unaprijediti sigurnost i interoperabilnost hrvatskog i europskog željezničkog sustava i stvoriti okolnosti za siguran i neprekinut promet roba i putnika.

1-Orijentacija prema podnositelju zahtjeva

Osnova i polazište politike ASŽ-a mora biti na orijentaciji na podnositelja zahtjeva. Agencija rješava upravne predmete te je stoga potrebno prepoznati i razumjeti njihove sadašnje i buduće potrebe, kako bi mogli zadovoljiti zahtjeve stranaka upravnog postupka u regulatornom okviru. Svi upravni postupci moraju se provesti na pravedan, transparentan i nediskriminirajući način.

2-Vodstvo

Vodstvo je potrebno za osiguranje jedinstva vizije, misije, politike i operativnih ciljeva te stvaranje okruženja u kojem će ljudi u organizaciji postati u potpunosti uključeni u ostvarivanje organizacijskog smjera.

3-Profesionalna i etička obveza

U obavljanju svojih dnevnih aktivnosti, naši zaposlenici se ophode profesionalno, nepristrano, objektivno, neovisno, transparentno i razmjerno. Razvoj i unapređenje komunikacije zaposlenika unutar Agencije temelji se na njihovom međusobnom poštivanju i uvažavanju različitosti mišljenja.

4-Pravna sukladnost

Mi djelujemo u skladu sa zakonom i primjenjujemo pravila i postupke utvrđene u važećim EU i nacionalnim propisima.

5-Predanost kvaliteti

Naši zaposlenici su svjesni načela kvalitete kako bi unaprijedili poslovanje i željeznički sustav. Uvođenje i usvajanje sustava upravljanja kvalitetom je naš prioritet i strateški zadatak u narednom razdoblju.

6-Uključenost zaposlenika

Suradnja i uključenost svih zaposlenika omogućuje da se njihove sposobnosti u potpunosti i učinkovito iskoristite za dobrobit organizacije.

7-Kultura sigurnosti

Svjesni smo da se sve naše aktivnosti moraju provoditi s pozitivnim implikacijama na sustav upravljanja sigurnošću i razvoj cjelokupnog željezničkog sustava u EU. Zalažemo se za promicanje kulture sigurnosti i strateških načela sigurnosti prema našim dionicima.

8-Stalna poboljšanja

Stalna poboljšanja su uvjet za održivi razvoj i rast naše Agencije u skladu s našom vizijom, misijom, politikom i ciljevima navedenih u našem Akcijskom planu.

D. Elementi razvoja sustava upravljanja ASŽ-a

Ovdje navedeni elementi sustava upravljanja ASŽ-a predstavljaju naše strateške izazove u budućem razdoblju razvoja Agencije. Razvoj sustava temeljimo na principu: planiraj-provedi-provjeri-poboljšaj (engl. *plan-do-check-act*). Jedan dio elementa ima specifično djelovanje na unutarnji razvoj Agencije (unutarnji elementi), dok drugi dio ima neposredni utjecaj na željeznički sustav (vanjski elementi), kako je iskazano u niže navedenoj tablici. Osnovni okvir za postavljene tako formuliranih elemenata sustava upravljanja u jednom dijelu je sukladan elementima *Matrice regulatornog praćenja* koje je razvila ERA¹, za koju smatramo da je kvalitetna podloga za planiranje, provedbu, nadzor i provedbu kontinuiranih poboljšanja unutar željezničkog sustava, a samim time i za razvoj Agencije s obzirom na specifičnosti njezinog djelovanja i nadležnosti.

Elementi sustava upravljanja ASŽ-a	Unutarnji	Vanjski
1. Planiranje i formiranje ciljeva	x	
2. Upravljanje financijama i materijalnim resursima	x	
3. Uvođenje QMS-a (jačanje organizacijske sposobnosti ASŽ-a)	x	
4. Nadzor SMS-a u željezničkom sektoru (vanjski auditi)	x	x
5. Suradnja s ERA-om, NSA-om i uvođenje 4. željezničkog paketa (4RP)	x	x
6. Kultura sigurnosti	x	x
7. Obuka i obrazovanje	x	
8. Zapošljavanje zaposlenika	x	
9. Upravljanje rizicima	x	x
10. Poboljšanje regulatornog okvira		x
11. Upravljanje sučeljima, suradnja i komunikacije	x	x
12. Prikupljanje podataka, analize i izvještavanje	x	
13. Razvoj i unapređenje dokumentacijskog sustava (DMS)	x	
14. Provjere od strane ravnatelja i Upravnog vijeća	x	
15. Proces puštanja u uporabu strukturnih podsustava - APS	x	x
16. Proces sigurnosnih potvrda, uvjerenja i dozvola - SCA	x	x
17. Proces potvrđivanja i nadzora ECM-a	x	x
18. Proces izdavanja dozvola za strojovođe/centri za osposobljavanje	x	x
19. Upis u registar vozila	x	x
20. Proces nadzora i inspekcija - SUP	x	x
21. Učenje iz nesreća i istraga	x	x
22. Korektivne radnje i poboljšanja u radu ASŽ-a	x	x
23. Provedba strateškog plana MMPI-a	x	x
24. Razvoj Nacionalne strategije sigurnosti željezničkog sustava	x	x

¹ Regulatory Monitorng Matrix ERA

E. Ciljevi unapređenja rada ASŽ-a za 2017.

Ciljevi unapređenja rada ASŽ-a za 2017. temelje se na programu rada za 2016., izvršenjima tog programa te na viziji daljnjih sustavnih poboljšanja koja imaju za cilj ojačati rad ASŽ-a, unaprijediti poslovne procese, te da se na taj način postignu odgovarajuće predispozicije za što kvalitetniji rad ASŽ-a s obzirom na ispunjenje obveza koje se utvrđuju zakonodavnim okvirom. Provedbu dolje navedenih ciljeva ćemo pratiti i mjeriti, te na taj način analizirati njihov učinak tijekom 2017. godine i to minimalno jednom kvartalno. U tom cilju koristiti ćemo interne audite te analizirati učinak ostvarenja ciljeva u sklopu nadzora ravnatelja, poslovnog i stručnih timova. Svi dolje navedeni ciljevi bit će posebno razrađeni kroz Akcijski plan za 2017. godinu.

E.1 Proces izdavanja potvrda/uvjerenja o sigurnosti i odobrenja za uporabu (SCA)

E.1-1 Transparentan i sistematičan postupak donošenja odluka o izdavanju potvrda o sigurnosti, s naglaskom na opći dio (A) i njegovu vezu s posebnim dijelom (B) - *nastavak rada na unapređenju procesa (unapređenje pisane procedure u 2017.)*.

E.1-2 Bolja povezanost sustava izdavanja potvrda o sigurnosti i inspekcijskog nadzora (*unapređenje pisane procedure i procesa rada – u 2016. napravljena radna varijanta ovog postupka – provesti potrebna unapređenja u 2017.*)

E.1-3 Izrada uputa podnositeljima zahtjeva za postupak izdavanja potvrde o sigurnosti (općeg i posebnog dijela) uz naglasak na adekvatnu procjenu rizika i poboljšanje sustava upravljanja sigurnošću (*nastavak rada na poboljšanju procesa u 2017.*)

E.1-4 Izrada uputa za provedbu postupka izdavanja uvjerenja o sigurnosti za upravitelja infrastrukture (IM) – *novi cilj za 2017.*

E.2 Nadzor sustava upravljanja sigurnošću (SP)

E.2-1 Poboljšanje sustava inspekcijskog nadzora s naglaskom na procjenu rizika/smislen i učinkovit nadzor (*izrada kvalitetnih procedura uz provedbu odgovarajućih obrazovanja za upravljanje rizicima – nastavak rada na poboljšanjima u 2017.*)

E.2-2 Financijski plan i sredstva osigurana iz državnog proračuna (*usuglašavanje financijskog plana stvarnim potrebama Agencije – kontinuirana aktivnost za 2017.*)

E.2-3 Provedba vanjskih audita sustava upravljanja sigurnošću (SMS auditi) kod IM-a, RU-a i ECM-a (*unapređenje i standardizacija procesa – izrada odgovarajućih uputa i planova audita u 2017.*)

E.2-4 Informiranje sudionika željezničkog sustava o planiranom provođenju nadzornih aktivnosti Agencije (*realizirano u 2016. kroz objave planova i izvještavanja – nastavak unapređenja procesa u 2017.*)

E.2-5 Bolja povezanost sustava izdavanja potvrda/uvjerenja o sigurnosti i ostalih regulatornih procesa s inspekcijskim nadzorom (*izrađen nacrt radne upute – kontinuirani nastavak na poboljšanju procesa rada u 2017.*)

E.2-6 Analiza preklapanja (sukoba nadležnosti) između postupaka inspekcijskog nadzora i postupaka nadzora rada ECM-a (*riješeno u 2016. – nastavak na unapređenju procesa u 2017.*)

E.2-7 Suradnja s MMPI-om pri izradi propisa koji se tiču tehničkih uvjeta koje moraju zadovoljiti željeznička vozila kako bi propisi u znatno većoj mjeri odgovarali sustavu upravljanja željezničkom sigurnošću (*riješeno u 2016. kroz usklađenje procesa u suradnji s nadležnim Ministarstvom na izradi odgovarajućeg pravilnika – u 2017. ASŽ će sukladno svojim obvezama i dalje pratiti razvoj nacionalnog zakonodavnog okvira i davati prijedloge za poboljšanja u suradnji s MMPI-om*).

E.3 Odobrenja za puštanje u uporabu podsustava – (APiS)

E.3-1 Razvoj procesa za puštanje u uporabu vozila (*realizirana uputa u 2016. – pratiti i sagledavati potrebna unapređenja u 2017.*)

E.3-2 Objava uputa za AV vozila (*realizirano u 2016. – sagledati daljnja unapređenja u 2017.*)

E.3-3 Suradnja s nadležnim Ministarstvom u pogledu pravilnika i nacionalnih pravila (*kontinuirana aktivnost*)

E.3-4 Prestanak obavljanja poslova prijavljenog tijela – DeBo-a, uz dostavu adekvatnih informacija podnositeljima zahtjev o DeBo-u, te u kojim su mu se slučajevima obvezni obratiti (*proces rada Agencije sukladan je ovom cilju-sva usklađenja provedena u 2016.*)

E.4 Procesi vezani za strojovođe i centre za osposobljavanje (novi ciljevi za 2017.)

E.4-1 Provedba nadzora – sustavni audit centara za osposobljavanje strojovođa (*poboljšanja u 2017.*)

E.4-2 Ažuriranje registra centara za osposobljavanje strojovođa (*poboljšanja u 2017.*)

E.4-3 Ažuriranje registra strojovođa (*kontinuirana poboljšanja u 2017.*)

E.5 Proces ECM-a (novi ciljevi za 2017.)

E.5-1 Unapređenja procesa ECM-a u nadležnosti Agencije (*unapređenja i standardizacija procesa rada, posebno u pogledu neovisnosti rada osoba koje vode proces*).

E.5-2 Unapređenja u pogledu sustavnih nadzora i održavanja certifikata ECM-a (*unapređenje u pogledu stručnog vođenja audita – uključivanje osposobljenih auditora – lead assessor-i*)

E.6 Organizacijska sposobnost (OC)

E.6-1 Unapređenja sustava upravljanja dokumentima (*DMS sustav – Centrix – realizirano u 2016.-nastavak unapređenja u 2017.*)

E.6-2 Unapređenja u sklopu održavanja internet starnica www.asz.hr

E.6-3 Zapošljavanje dodatnog osoblja (*nastavak procesa zapošljavanja u 2017, prioriteti: PU-SS podsustav – inspekcija/APiS, ECM, inspeksijski nadzor prijevoza opasnih tvari*)

E.6-4 Stručno usavršavanje dodatnog i postojećeg osoblja (*naglasak obrazovanja za: upravljanje i procjenu rizika, upravljanje sustavom kvalitete, interne i vodeće auditore, razvoj i unapređenje SMS sustava u željezničkom sektoru, osoposobljavanja za uvođenje QMS-a - nastavak aktivnosti u 2017.*)

E.6-5 Unutarnji auditi – unutarnji nadzor – upravljanje kvalitetom - uvođenje Sustava upravljanja kvalitetom (QMS sukladno ISO 9001:2015 – *propisivanje procesa/izrada postupaka - nastavak aktivnost u 2017. sukladno točki E.6-3*)

F. Suradnja s Agencijom Europske unije za željeznice i nacionalnim tijelima za sigurnost EU te pripremne aktivnosti u sklopu uvođenja 4. željezničkog paketa EU (The 4th Railway Package - 4RP)

U narednoj godini očekuje se povećani broj aktivnosti u sklopu suradnje ASŽ-a s ERA-om i europskim, nacionalnim tijelima za sigurnost (NSA), posebice u sklopu uvođenja 4. željezničkog paketa EU (4RP), a pri tom posebno je važno istaknuti sudjelovanje u raspravama tijekom plenarnih sjednica ERA-e (engl. *NSAs Plenary Meetings*), koje se u pravilu održavaju u središtu ERA-e u Valenciennesu u Francuskoj, te u sklopu raznih radionica i radnih grupa u organizaciji ERA-e (Valenciennes/Lille/Bruxelles).

ASŽ je tijekom 2016. uključena u niz radnih grupa i radionica ERA-e, koje razrađuju pojedine cjeline u sklopu razvoja i uvođenja 4RP te unapređuju razvoj jedinstvenog Europskog željezničkog sustava, što smatramo vrlo važnim i za razvoj i unapređenje nacionalnog željezničkog sustava. Posebno povećani angažman ASŽ-a se očekuje u 2017. kroz aktivnosti vezane za:

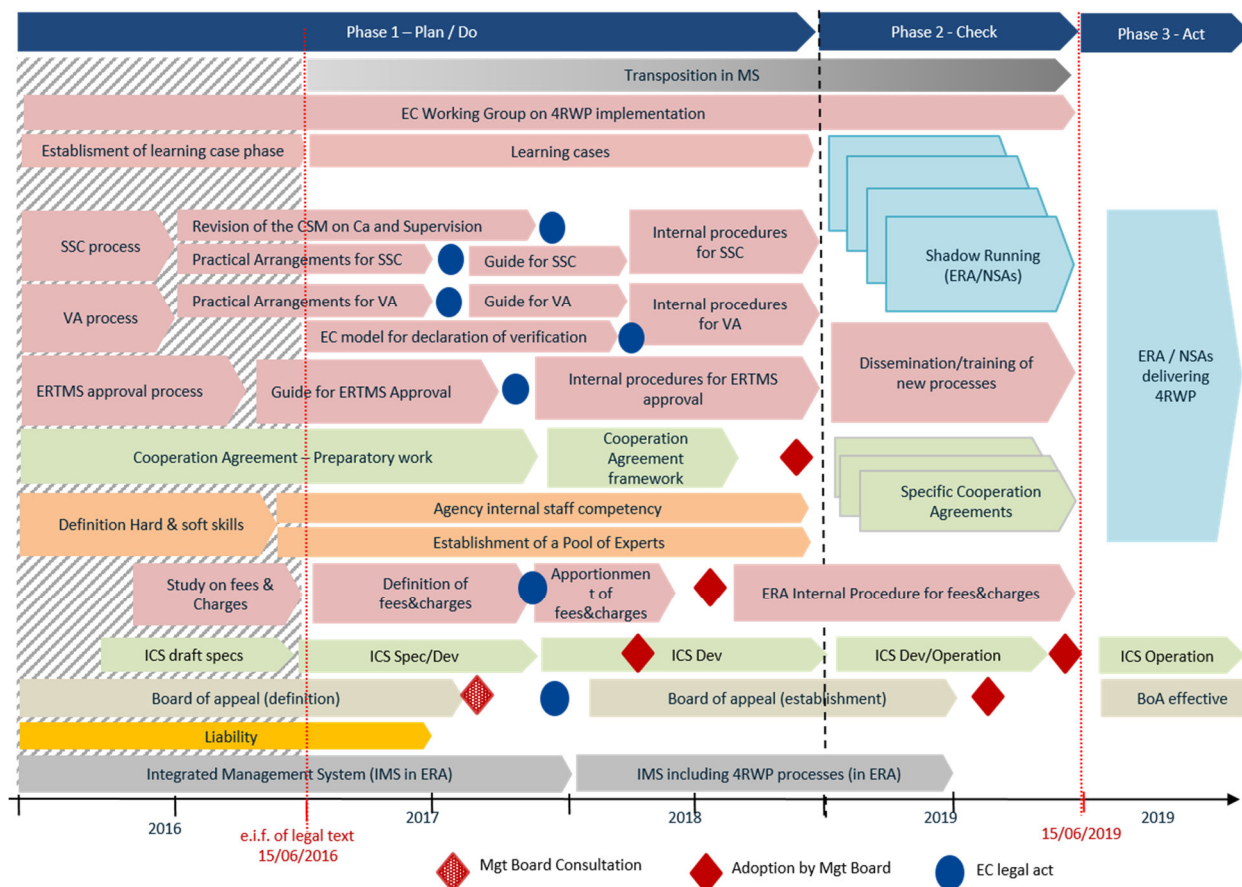
- Radne grupe u okviru usuglašavanja postupaka za odobravanje Europskog željezničkog sustava upravljanja prometom u dijelu ustroja pruge (engl. *ERTMS track side approval – practical arrangement*);
- Radne skupine i sudjelovanje u radionicama za zajedničke sigurnosne metode i procjene rizika sukladno Uredbi 402/2013 (engl. *CSM for risk assessment*);
- Radne skupine i sudjelovanje u radionicama nacionalnih tijela za sigurnost s usmjerenjem na ERTMS (engl. *NSA Focus group for ERTMS*);
- Radne sastanke mreže nacionalnih tijela vezano za usuglašavanje ugovora o suradnji (engl. *ERA/NSA Subgroup on Cooperation Agreement*);
- Radne sastanke grupe za TAP/TAF TSI (TSI za telematske aplikacije za teretni i putnički prijevoz);
- Radne sastanke u sklopu radnih grupa za implementaciju 4RP (u sklopu SSC/VA/ERTMS)
- Radne sastanke i radionice u sklopu razvoja OSS-a (jedinствена pristupna točka za SSC/VA/ERTMS)
- Radne skupine u sklopu čišćenja i validacije nacionalnih pravila (NTR – National Technical Rules)
- Radne skupine i sastanke u sklopu autorizacije vozila u sklopu 4RP (engl. *Workshops on vehicle authorisation under the 4 RP - VA*)
- Radne skupine i sastanke u sklopu jedinstvenog sustava sigurnosnog potvrđivanja u sklopu 4RP (engl. *Workshops on single safety certification under the 4 RP - SSC*)

Uvođenje 4. željezničkog paketa je zahtjevan proces na nivou EU željezničkog sustava, koji se sukladno donjem planu (vidi sliku br. 4) sastoji od nekoliko temeljnih faza: 1. Faza – planiranja i kreiranja bitnih dokumenta i procesa (Plan/DO), 2. Faza – Provjera (Check) i 3. Faza – Act (Djelovanje – konačno uvođenje i stvarna primjena 4. RP).

Očekuje se da će slijedeće dvije godine (2017./2018.) proces uvođenja (kroz 1. Fazu) biti ispunjen značajnim djelovanjem radnih grupa (u koje je uključena i Agencija kako je gore navedeno), a posebno vezano za izradu i usuglašavanje bitnih dokumenata kao što su upute za provođenje procesa SCA/VA (engl. *Practical Arrangements/Guide for SCA/VA*) te za odobravanje ERTMS projekata od strane ERA-e. Za NSA pa tako i za ASŽ je posebno važan trenutak predstavljanja i usuglašavanja ugovora o međusobnoj

suradnji između ERA-e i NSA (engl. *Cooperation Agreement*). Prava faza implementacije je od strane ERA-e proglašena kao faza učenja na praktičnim primjerima - slučajevima iz prakse (engl. *Learning cases*).

Pored navedenog, tijekom spomenutog perioda se očekuje postavljanje ekspertnih timova od strane ERA-e i NSA (engl. *Establishment a Pool of Experts*), a što će biti posebno uređeno u spomenutom ugovoru o suradnji. U sklopu toga postoji dosta otvorenih pitanja, a posebno za naknade vezane uz angažman stručnjaka NSA, uvjeti koje moraju ispunjavati članovi stručnih timova (npr. stručna osposobljenost i radni staž), usklađenost s nacionalnim regulatornim okvirom i slično.

Slika 4 -Plan uvođenja 4. željezničkog paketa – prema ERA prezentacijama (engl. *Road Map for the Transition to the 4th Railway Package*)

Pored suradnje koje će ASŽ tijekom 2017. imati s ERA-om, u istoj godini se predviđa i suradnja sa susjednim nacionalnim tijelima za sigurnost. Tu se posebno očekuje nastavak kvalitetne suradnje s NSA iz Slovenije i Mađarske po pitanju razrješenja specifične problematike međugranične suradnje, tehničkih pitanja interoperabilnosti, uvođenja novih željezničkih prijevoznika, razvoja i nadzora SMS-a kod IM/RU, prakse uvođenja 4RP-a i slično.

Na kraju, a ne manje važno, u sklopu suradnje s NSA-om treba navesti sudjelovanje u raspravama u sklopu sjednica neovisne grupacije ILGGRI (međunarodna povezana grupacija inspektorijata željeznice) na kojima nacionalna tijela raspravljaju pitanja sigurnosti i interoperabilnosti u neovisnom okruženju od ERA-e.

Zakonskom odrednicom (ZoSI, čl. 9. stavak 5.) utvrđeno je da Agencija provodi aktivnu razmjenu stajališta i iskustava s tijelima nadležnim za sigurnost u ostalim državama članicama Europske unije u svrhu usklađivanja kriterija odlučivanja, posebice u cilju olakšanja i koordinacije izdavnja potvrda o sigurnosti željezničkim prijevoznicima kojima su dodijeljene međunarodne trase.

G. Provedba Strateškog plana Ministarstva mora, prometa i infrastrukture i praćenje poboljšanja rada Agencije

U Strateškom planu Ministarstva mora, prometa i infrastrukture za razdoblje 2017. – 2019. godine Agencija provodi program u dijelu koji je povezan s Općim ciljem *Održivi razvoj prometnog sustava*, posebni cilj *Razvijen sustav željezničkog i cestovnog prometa*, a način ostvarenja postavljenog posebnog cilja je *Sigurnost kopnenog prometa*.

Navedene aktivnosti će se provoditi izdavanjem adekvatnih rješenja, odnosno rješavanjem pripadajućih upravnih predmeta, sukladno zakonskim ovlastima Agencije utvrđenima ZoSI-om (članak 9. ZoSI-a - nadležnost Agencije) i izravno primjenjivim propisima EU, te kroz dostave redovitih izvješća nadležnim državnim institucijama i ERA-i i suradnji s agencijama država članica EU za sigurnost željezničkog prometa.

Pokazatelji rezultata u ostvarenju navedenih ciljeva definirani su kao broj izdanih rješenja, odnosno riješenih upravnih predmeta na godišnjoj razini iz područja djelovanja Agencije. Povećanjem broja izdanih rješenja odnosno upravnih predmeta iz područja djelovanja Agencije postižu se poboljšanja u sigurnosti željezničkog prometa.

Razvoj željezničkog sustava i unapređenja na koja djeluje Agencija u sklopu implementacije posebnog cilja: Sigurnost željezničkog prometa, potrebno je pored brojeva izdanih rješenja (u sklopu upravnih postupaka), kontinuirano pratiti i sukladno indikatorima poboljšanja koja će biti detaljno razrađeni u Akcijskom planu za 2017. godinu.

H. Nacionalni prioriteti sigurnosti željezničkog sustava

Razvoj Nacionalne strategije sigurnosti željezničkog sustava (u nastavku: strategija ili NSS), temelji se na analizi nacionalnih prioriteta sigurnosti koje je ASŽ utvrdio kroz sveobuhvatne i dosljedne analize utemeljene na procjenama rizika unutar željezničkog sustava, a prema podacima dobivenim od audita ERA-e provedenih u 2015. godini, podacima na temelju audita SMS-a i inspekcijskih pregleda u željezničkom sektoru (osobito kod IM-a, RU-a i ECM-a), analiza vezanih uz komunikaciju s nacionalnim tijelima kompetentnim za pojedine aspekte sigurnosti (MMPI i AIN), te kroz komunikaciju s ostalim dionicima željezničkog sustava (industrija, sindikati i itd.).

Nacionalni prioriteti sigurnosti željezničkog sustava imaju za cilj kreiranje odgovarajućeg modela sigurnosti, odnosno postavljanje općih načela za formuliranje strateških ciljeva sigurnosti i mjera za njihovu provedbu u sustavima upravljanja sigurnošću željezničkog sektora (prije svega fokus je na: ECM-u, željezničkim prijevoznicima te upravitelju infrastrukture kao najvažnijem području sigurnosti), a što sve u konačnici mora imati za cilj podizanje općeg nivoa sigurnosti i jačanje konkurentnosti željezničkog sustava u cjelini u odnosu na ostale prometne sustave.

U nastavku je navedeno deset ključnih prioriteta, koje će ASŽ uzeti u obzir kod razrade *Nacionalne strategije sigurnosti željezničkog sustava*.

1-Pristup temeljen na upravljanju rizicima

Željeznički sustav je potrebno razvijati i temeljiti na principu upravljanja rizicima. U 2017. godini ASŽ će i dalje usmjeravati vlastite procese (posebno kroz inspekcijski nadzor), a sukladno tome i procese upravitelja infrastrukture, željezničkih prijevoznika, te ECM-a (kroz redovite nadzore i održavanja sustava upravljanja sigurnošću - SMS) prema ovome pristupu.

Elementi programa strategije zahtijevaju posebnu brigu i napore kod provedbe i održavanja SMS-a, u sklopu promicanja kulture sigurnosti, osposobljavanja za upravljanje/procjenu rizika te praktičnu provedbu *Uredbe komisije (EU) o zajedničkoj sigurnosnoj metodi za vrednovanje i procjenu rizika* (u nastavku: Uredba 402/2013). ASŽ će i dalje (kao i u 2016. godini) tražiti od nadležnog Ministarstva (MMPI) da se uloga ASŽ-a kao tijela za ocjenu sigurnosnih postupaka (čl. 6. i 7. Uredbe 402/2013) utvrdi posebnom odlukom i/ili definiraju ovlasti kroz ZoSI.

2-SMS u sektoru

Sudionici željezničkog sustava (prije svega: upravitelj infrastrukture, željeznički prijevoznici i subjekti nadležni za održavanje) moraju jasnije shvatiti potrebe poboljšanja svojih SMS-a na temeljima principa upravljanja rizicima, razvoja kulture sigurnosti, razvoja sustava upravljanja na principima QMS-a (4P), primjene tehničkih specifikacija interoperabilnosti te podržavanja uvođenja jedinstvenog sustava Europskih željeznica.

Elementi programa strategije pri tom zahtijevaju posebnu pažnju i napor pri provedbi i održavanju SMS-a te nužnost audita od strane ASŽ-a. Auditi SMS-a od strane ASŽ-a trebaju dobiti u narednom periodu novu kvalitetu kroz dodatno osposobljavanje vodećih auditora (lead assessor-i) te razvoj i unapređenje procesa audita (standardizacija procesa). Uvažavajući sve zahtjeve i obveze utvrđene zakonskom regulativom i

izravno primjenjivim propisima Europske unije, ASŽ će se zalagati za razvoj SMS-a utemeljen na sustavu upravljanja kvalitetom (prema ISO 9001) te povezivanju sustava (integracija sustava).

U sklopu SMS-a posebno je važno spomenuti i nadzor koji provode inspektori ASŽ-a (inženjeri specijalisti za inspekcijski nadzor) sukladno zakonskoj osnovi iz ZoSI-a. U 2017. očekujemo unapređenja u inspekcijskom nadzoru i novu strategiju inspekcijskog nadzora utemeljenu na procjenama rizika za što je potrebno provesti potrebna osposobljavanja sukladno raspoloživim financijskim resursima.

3-Kultura sigurnosti

Snažni sustavi upravljanja sigurnošću uvelike ovise o pozitivnoj organizacijskoj kulturi sigurnosti, čime se zauzvrat podupire pristup utemeljen na upravljanju rizicima. Pri tome treba naglasiti da se razvoj sigurnosne kulture zasniva prije svega na jasnoj sigurnosnoj strategiji, opredjeljenosti uprava za razvoj i unapređenje sigurnosti te jasnoj komunikaciji i pridobivanju za suradnju svih onih koji sudjeluju u sustavu sigurnosti.

Elementi programa zahtijevaju posebnu brigu i napor pri promicanju kulture sigurnosti u sklopu jasne promidžbe specifičnih aspekata kulture sigurnosti, osposobljenosti za primjenu sigurnosnih ciljeva na svim operativnim razinama te razvoj svijesti i motivacije za upravljanje sigurnošću (uključujući i „kampanje za sigurnost“ kroz medije i uključivanje javnosti).

4-Stara vozila

Većina vozila u upotrebi su stara 40 godina i pri kraju su životnog vijeka. Elementi programa strategije zahtijevaju posebnu pažnju i adekvatan nadzor rizika (snažne procjene rizika od strane IM/RU). Održavanje starih vozila traži i potrebna poboljšanja i odgovarajuće modernizacije – rekonstrukcije koje moraju biti kvalitetno planirane, o čemu ASŽ mora imati pravovremena saznanja kako bi se na vrijeme utvrdili i proveli svi potrebni postupci autorizacije takvih vozila. Posebno je u sklopu toga potrebno analizirati i provesti postupke neovisnih sigurnosnih integracija ukoliko se radi o vozilima koja kroz obnovu dobivaju nove dijelove i sklopove.

U sklopu ovog elementa posebno je potrebno voditi računa o održavanju ECM-a kroz sustavne nadzore od strane ASŽ kao i dosljedne primjene regulative kod certificiranja novih ECM-a. U narednom razdoblju očekujemo novu kvalitetu vođenja vanjskih audita od strane ASŽ-a s obzirom na povećanu osposobljenost auditora (lead assessor).

5-Infrastruktura

Značajan dio infrastrukture zahtijeva hitnu pozornost u pogledu tekućeg održavanja i zamjene zastarjele opreme. Elementi programa zahtijevaju posebnu i gotovo hitnu pozornost glede tekućeg održavanja i zamjene zastarjele opreme, pogotovo za relativno velik broj nezaštićenih pružnih prijelaza u razini.

Posebnu pozornost kod ovog elementa strategije treba biti na programu procjene rizika postojećih ŽCP-a te dosljednoj primjeni sigurnosnih zahtjeva za njihovo puštanje u uporabu sukladno ZoSI-u i pratećoj sigurnosnoj regulativi. Upravitelj infrastrukture mora kroz svoj SMS utvrditi sve sigurnosne aspekte prometno-upravljačkog i signalno-sigurnosnog podsustava i njegovih sastavnih dijelova, a posebno utvrditi jasnu strategiju održavanja postojećih i uvođenja novih ŽCP-ova.

U sklopu ovog prioriteta ASŽ će biti fokusiran na neovisne sigurnosne analize sklopova i dijelova koji se ugrađuju u ŽCP-e, a posebno vezano za **sigurnosne integracije** kod ŽCP-a koji su rekonstruirani na temeljima starih sklopova/dijelova uz integraciju novih sastavnih dijelova/sklopova.

ASŽ mora u daljnjem razdoblju (uz potporu MMPI-a) nužno ojačati svoje kadrovske resurse u pogledu uključivanja stručnog i iskusnog, inženjerskog, visokoobrazovanog kadra kako za potrebe izdavanja ovlaštenja za puštanje u uporabu spomenutih dijelova podsustava pa tako i u sklopu nadzora i inspeksijskih pregleda PU-SS podsustava.

6-Strojovođe

Obzirom na ograničene resurse ASŽ-a, dostizanje roka u listopadu 2018. godine je rizično ako najveći podnositelji zahtjeva započnu proces blizu zakazanog roka (uvođenje Direktive 2007/59/EC). Elementi programa zahtijevaju posebnu pažnju pri usklađivanju procesa izdavanja dozvola strojovođama i osiguravanja dodatnog osoblja u ASŽ u slučaju potrebe. Operativni sektor mora razviti strategiju za praćenje kompetencija strojovođa i usklađivanje s procesom izdavanja dozvola unutar Agencije.

7-Subjekt nadležan za održavanje (ECM)

Prosječna starost lokomotiva i teretnih vagona je 40 godina, što ne bi trebalo predstavljati sigurnosni problem dokle god su održavani na način da su svi povezani rizici pod kontrolom i nadzorom. Elementi programa strategije zahtijevaju posebnu pažnju oko nadzora radionica da osiguraju razinu održavanja u skladu sa sustavom upravljanja kvalitetom (principi upravljanja Plan – Provedba – Provjera – Poboljšanja) te uvođenje sigurnosnih metoda prema (EU) Uredbi 402/2013.

U narednom periodu se očekuje unapređenje procesa nadzora od strane ASŽ-a kroz bolju osposobljenost auditora za pregled procesa prije dobivanja potvrda za ECM te nakon dobivanja u sklopu održavanja sustava (održavanje certifikata). ASŽ će voditi računa o potrebama osposobljavanja svojih auditora (tečajevi za lead auditore ISO 9001) te unapređenju procesa (propisivanje i standardizacija postupaka).

8-Zajednički sigurnosni pokazatelji (CSI)

ASŽ je sukladno ZoSI-u obvezna svake godine u sklopu Godišnjeg izvješća dostaviti Vladi Republike Hrvatske, između ostalog, i podatke o zajedničkim sigurnosnim pokazateljima temeljem izvješća upravitelja infrastrukture i željezničkih prijevoznika.

Elementi programa strategije sigurnosti zahtijevaju posebnu pažnju glede svakog od iskazanih pokazatelja u pogledu određivanja korektivnog djelovanja i unapređivanja SMS-a kod upravitelja infrastrukture (IM) i željezničkih prijevoznika (RU). U sklopu toga posebno je potrebno u sklopu nadzora SMS-a djelovati na analize i sukladno tome korektivna djelovanja na temelju saznanja o predskazivačima nesreća (kao što su puknuća tračnica, prolaz pokraj signala i sl.) i sigurnosnih upozorenja (engl. *safety alerts*).

Sigurnosni pokazatelji važan su element sigurnosnih mjerenja i iskazivanja stanja sigurnosti i ostvarenja sigurnosnih ciljeva.

9-Ljudski potencijali

ASŽ bilježi poteškoće vezane uz nedostatak zaposlenika sa specifičnim znanjem u području upravljanja rizicima i auditima za SMS (CSM-AB/ Uredba EU 402/2013). Elementi programa strategije zahtijevaju određenu brigu za osiguravanje obrazovanog i obučenog osoblja (Financijski plan/osiguranje odgovarajućih sredstava).

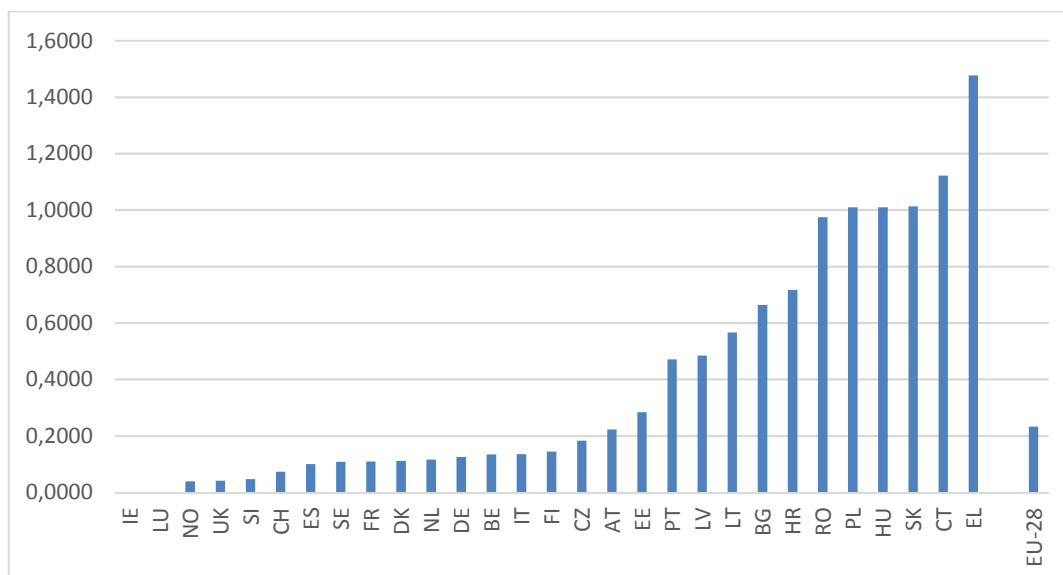
ASŽ će u narednom periodu iskazivati i dalje potrebe za privlačenje i zapošljavanje potrebnih kadrovskih resursa te njihovo odgovarajuće osposobljavanje (posebo za *lead auditore* za potrebe nadzora i održavanja SMS-a kod IM-a i RU-a, te za upravljanje rizicima). Posebno se u ovom trenutku osjeća nedostatak inženjerskog kadra za područje nadzora PU-SS podsustava i puštanje u uporabu istih, a ove potrebe su doista hitne zbog problematike i sigurnosti ŽCP-a.

10-EU zakonodavstvo i nacionalni propisi

Tumačenje paralelnih propisa EU i nacionalnih pravilnika uzrokuje poteškoće i ograničenja za glavne procese ASŽ-a (SCA / SUP / APS). Elementi programa strategije zahtijevaju posebnu brigu o reviziji zastarjelih propisa i sređivanje nacionalnih pravila o sigurnost i pripremu za 4RP. Posebno treba naglasiti potrebu što skorijeg usklađivanja nacionalnog zakonodavstva (ZoSI) vezano za izmjene EU regulative (nova Direktiva o sigurnosti željeznica te nova Direktiva o interoperabilnosti željezničkog sustava u Europskoj uniji donijete u svibnju 2016.).

I. Zaključak

Obzirom na procjene koje je provela ERA vezane na ocjene rizika i nacionalne pokazatelje Hrvatska je od strane EC razvrstana u Program prioritenih zemalja ("Priority Countries"). Prema završnom izvještaju ERA²-e u sklopu audita prema ovom programu navodi se da je rizik nesreća s pogubnim posljedicama (engl. risk of fatality) iz kategorije značajnih nesreća u Hrvatskoj iznad europskog prosjeka.

Slika 5 – Žrtve u željezničkim nesrećama – stanje željezničkih žrtava na milion vlakkm za 2015. (engl. Railway fatalities per million train kilometres; podaci na temelju ERA-ine prezentacije održane na 43. Plenarnoj sjednici mreže nacionalnih tijela 15. 11. 2016. u Valenciennes-u (Safety performance preview 2015)).

U sklopu podizanja nacionalne sigurnosti ASŽ u narednom razdoblju čeka čitav niz izazova na poboljšanjima i izgradnji naprednijeg željezničkog sustava u kojem će se osigurati moderniji (interoperabilniji) i sigurniji promet na hrvatskim prugama te veći stupanj prilagodbe unutar EU sustava željeznica.

Izgradnja i jačanje sustava upravljanja sigurnošću (SMS) željezničkog sektora temeljenog na dosljednom upravljanju rizikom naš je prioriteni zadatak kojeg ćemo i dalje provoditi kroz nadzor SMS-a (audite i inspekcije) prije i poslije izdavanja potvrda i uvjerenja o sigurnosti. Učinkovita provedba ovog dugoročnog cilja te svih ostalih ciljeva sigurnosti u ovisnosti je o razvoju i daljnjoj razradi već započete izrade nacionalne strategije sigurnosti željezničkog sustava za koju je nadležna Agencija i za koju će 2017. godina biti ključna u sklopu prilagodbe novoj regulativi prema 4RP (izmjene u novoj Direktivi o sigurnosti željeznica i novoj Direktivi o interoperabilnosti željezničkog sustava u Europskoj uniji) i novoj viziji razvoja jedinstvenog željezničkog sustava EU-a.

Izmjene u nacionalnoj regulativi, kao što je "čišćenje" nacionalnih pravila, a posebno izmijene vezane za ZoSI (usklađivanje s promjenama u navedenim novim Direktivama; uređivanje pitanja nadležnosti ASŽ-

² Accompanying Report to Advice ERA/ADV/2014-5

a u sklopu Uredbe 402/2013 i pitanja tijela za procjenu – Assessment body, pitanja subjekta nadležnog za održavanje vučnih vozila i sl.) ključna su pitanja i izazovi za MMPI.

Jačanje temeljnih procesa Agencije vezanih za poslove koji su propisani ZoSi-om jedan je od važnih operativnih ciljeva u narednoj godini. Propisivanje postupaka za rad u sklopu navedenih poslova bitno je s aspekta učinkovitog rada Agencije kao i transparentnog i dosljednog vođenja upravnih postupaka prema podnositelju zahtjeva.

Preduvjeti za ove strateške i operativne ciljeve u sljedećoj godini, traže raspoloživost resursa, što znači odgovarajući broj motiviranih (adekvatno plaćenih) i osposobljenih zaposlenika (naglasak na obrazovanja za upravljanje rizikom i audite SMS-a), potrebna financijska sredstva, mogućnost suradnje s ERA-e i NSA (u sklopu sjednica, radnih grupa, radionica i sl.), neovisnost i samostalnost Agencije u donošenju sigurnosnih odluka, te stvaranje klime i okruženja za timski rad i učinkovito djelovanje kroz povećanu organizacijsku sposobnost.

Upošljavanje novih djelatnika u ASŽ-u u narednoj godini je poseban izazov u suradnji s MMPI-om od kojeg će ASŽ i dalje tražiti potrebne suglasnosti za zapošljavanje. I dalje je posebno izražen nedostatak stručnog kadra vezanog za poslove inspekcijskog nadzora i postupaka izdavanja odobrenja (autorizacije) za puštanje u uporabu prometno-upravljačkih i signalno-sigurnosnih podsustava.

U narednoj godini ASŽ će nastaviti s uvođenjem sustava upravljanja kvalitetom prema HRN EN ISO 9001:2015 (QMS) prema uzoru na nacionalna tijela za sigurnost iz većine zemalja EU-a. Uvođenjem ovog sustava moguće je povećati kvalitetu i učinkovitost procesa te kroz to provesti planirana poboljšanja, ojačati organizacijsku sposobnost te učinkovito djelovati na povećanje nacionalne sigurnosti na hrvatskim željeznicama. U sklopu uvođenja QMS-a vodit će se briga da se provedu odgovarajuća osposobljavanja uposlenih u skladu s raspoloživim financijskim izvorima koji su definirani nacionalnim proračunom.

U cilju provedbe ovog Programa ravnatelj Agencije može izraditi i donijeti odgovarajući interni provedbeni akt - Akcijski plan Agencije za 2017. godinu.

Ravnatelj Agencije će, najkasnije do 31. siječnja 2018. godine, Upravnom vijeću Agencije podnijeti izvješće o realizaciji ovog Programa, odnosno Akcijskog plana Agencije.